

Možnosti empirického výzkumu korupční situace v armádě jsou omezeny. Armáda informace o své činnosti musí vzhledem ke své společenské funkci chránit. Takto vzniká tzv. „zelená zeď mlčení“, kterou je velmi obtížné zvenčí proniknout. Tato práce se bude zabývat jednou z možností způsobu zkoumání korupční situace v armádě. Výzkumy celkové korupční situace v daném státě mohou sloužit k možnosti vzájemného srovnávání korupčních situací armád jednotlivých států.

1. Základní pojmy

Korupce

Jednotná definice korupce neexistuje. Pro účely této práce je korupce definována jako zneužití pravomoci veřejného činitele k osobnímu prospěchu. Obdobné definice korupce používá Transparency International [1] v rámci svých výzkumů.

CPI

CPI (Corruption Perception Index) neboli index vnímání korupce: byl vytvořen Transparency International za účelem výzkumu míry korupce v jednotlivých státech. Index vnímání korupce je touto organizací vydáván již od roku 1995 a představuje odhad míry korupce tak, jak ji vidí zejména podnikatelé, analytici a rizikovní manažeři.

Průzkumy jsou prováděny několika organizacemi a jejich výsledky jsou určitým způsobem zprůměrovány. V současné době (za rok 2004) je v indexu zahrnuto celkem 145 států.

V aktualizovaném indexu jsou vždy zohledněna data nakumulovaná za poslední 2-3 léta, tudíž během jednoho roku nemůže index doznat nijakých bouřlivých a zásadních změn, jestliže ano, tak se jedná spíše o jakési metodologické korektury než např. o vliv korupčních skandálů na tento index.

HDI

HDI (Human Development Index), který pro potřeby této práce je přeložen jako index úrovně lidského vývoje, zahrnuje průměrně dosažené hodnoty jednotlivých zemí ve třech oblastech:

- ☐ délka života a zdraví,
- ☐ úroveň vzdělání,
- ☐ životní úroveň (z hrubého domácího produktu na osobu v US dolarech).

HDI je sledovaný Organizací spojených národů [2]. Pro složitost věci jsou zjištěná data platná pro tento index vždy dva roky zpětně, což však dle tvůrců tohoto indexu nemá větší význam a vliv na poukazovaná data, neboť téměř nikdy nedochází k příliš bouřlivým změnám. Dosažené hodnoty jsou vzájemně porovnávány. V současné době (za rok 2004) je v indexu zahrnuto 176 států.

Na tomto indexu je zajímavé, že zohledňuje investice do vzdělání a do zdravotnictví vedle hrubého domácího produktu na osobu.

GCB 2004

GCB (Global Corruption Barometer) 2004 je průzkumem veřejného mínění, jehož výsledky byly poprvé zveřejněny v roce 2003. Pro Transparency International jej zajišťuje mezinárodní agentura Gallup International v rámci celosvětového průzkumu názorů veřejnosti. V letošním roce se průzkum uskutečnil v 64 zemích a proběhl v období červen-září 2004. Zahrnoval otázky hodnotící závažnost korupce ve vztahu k jiným společenským problémům, míru korupce vnímanou v různých sektorech (včetně policie) a osobní zkušenosti respondentů s úplatky [1].

Korupční situace

Na oficiálních internetových stránkách Světové banky [3] je korupce považována za největší překážku ekonomického a sociálního růstu. Korupce rozvrací politiky a programy, které mají za cíl redukovat chudobu. Proto je boj s korupcí pro Světovou banku klíčovým.

Zdá se, že můžeme předpokládat prokazatelný vztah mezi mírou korupce a úrovní lidského vývoje v jednotlivých státech.

Korupční situace jednotlivých států je definována vztahem dat CPI a HDI. Korupční situace armád jednotlivých států je definována vztahem dat GCB a HDI.

2. Korupční situace jednotlivých států

V **tab. 1** jsou srovnána CPI a HDI data pro státy, kde jsou dostupná:

Stát	CPI/HDI pořadí 2004	Rozdíl v pořadí (HDI-CPI)	CPI/HDI data 2004	GCB 2004 Data korupce v armádním sektoru
Finland	1/13	+12	9,7/0,935	1,6
New Zealand	2/18	+16	9,6/0,926	
Denmark	3/17	+14	9,5/0,932	1,9
Iceland	4/7	+3	9,5/0,941	0,0
Singapore	5/25	+20	9,3/0,902	1,7
Sweden	6/2	-4	9,2/0,946	
Switzerland	7/11	+4	9,1/0,936	2,4
Norway	8/1	-7	8,9/0,956	2,4
Australia	9/3	-6	8,8/0,946	
Netherlands	10/5	-5	8,7/0,942	2,4
United Kingdom	11/12	+1	8,6/0,936	2,5
Canada	12/4	-8	8,5/0,943	2,6
Austria	13/14	+1	8,4/0,934	2,5
Luxembourg	14/15	+1	8,4/0,933	1,9
Germany	15/19	+4	8,2/0,925	2,5
Hong Kong	16/23	+7	8,0/0,903	2,0
Belgium	17/6	-11	7,5/0,942	
Ireland	18/10	-8	7,5/0,936	2,1

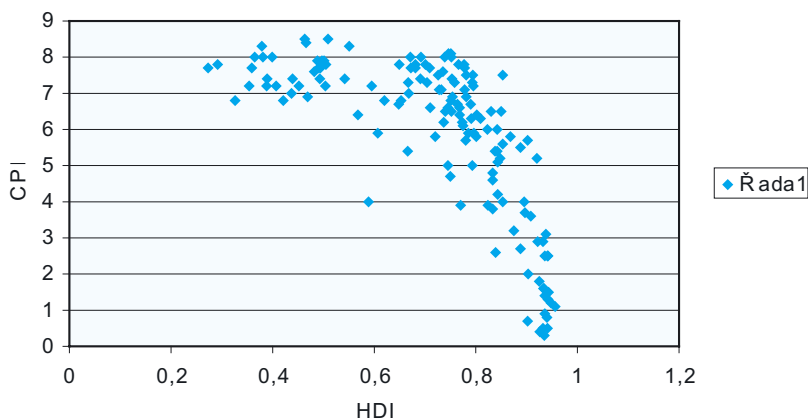
Stát	CPI/HDI pořadí 2004	Rozdíl v pořadí (HDI-CPI)	CPI/HDI data 2004	GCB 2004 Data korupce v armádním sektoru
USA	19/8	-11	7,5/0,941	2,5
Chile	20/41	+21	7,4/0,839	
Barbados	21/29	- 8	7,3/0,888	
France	22/16	-6	7,1/0,932	
Spain	23/20	-3	7,1/0,922	2,7
Japan	24/9	-15	6,9/0,938	3,0
Malta	25/31	+6	6,8/0,875	
Israel	26/22	-4	6,4/0,908	2,3
Portugal	27/26	-1	6,3/0,897	2,7
Uruguay	28/44	+16	6,2/0,833	2,6
Oman	29/68	+39	6,1/0,770	
United Arab Emirates	30/47	+17	6,1/0,824	
Botswana	31/110	+79	6,0/0,589	
Estonia	32/35	+3	6,0/0,853	2,0
Slovenia	33/27	-6	6,0/0,895	
Bahrajn	34/38	+4	5,8/0,843	
Taiwan	35/-	-	5,6/-	3,3
Cyprus	36/30	-6	5,4/0,883	
Jordan	37/80	+43	5,3/0,750	
Katar	38/45	+7	5,2/0,833	
Malaysia	39/55	+16	5,0/0,793	2,3
Tunisia	40/81	+41	5,0/0,745	
Costa Rica	41/43	+2	4,9/0,834	
Hungary	42/37	-5	4,8/0,848	
Italy	43/21	-22	4,8/0,920	2,4
Kuwait	44/42	-2	4,6/0,838	
Lithuania	45/39	-6	4,6/0,842	2,4
South Africa	46/104	+58	4,6/0,666	2,9
Korea, Rep. of	47/28	-19	4,5/0,888	3,4
Seychelles	48/34	-14	4,4/0,853	
Greece	49/24	-25	4,3/0,902	2,2
Suriname	50/62	+12	4,3/0,780	
Czech Republic	51/32	-19	4,2/0,868	2,8
El Salvador	52/91	+39	4,2/0,720	
Trinidad and Tobago	53/51	-2	4,2/0,801	
Bulgaria	54/52	-2	4,1/0,796	2,7
Mauritius	55/59	+4	4,1/0,785	
Namibia	56/108	+52	4,1/0,607	
Latvia	57/48	-9	4,0/0,823	2,4
Slovakia	58/40	-18	4,0/0,842	
Brazil	59/66	+7	3,9/0,775	3,4
Belize	60/87	+27	3,8/0,737	
Colombia	61/67	+6	3,8/0,773	

Stát	CPI/HDI pořadí 2004	Rozdíl v pořadí (HDI-CPI)	CPI/HDI data 2004	GCB 2004 Data korupce v armádním sektoru
Cuba	62/49	-13	3,7/0,809	
Panama	63/57	-6	3,7/0,791	
Ghana	64/111	+47	3,6/0,568	2,4
Mexico	65/50	-15	3,6/0,802	3,2
Thailand	66/69	+3	3,6/0,768	
Croatia	67/46	-21	3,5/0,830	2,7
Peru	68/76	+8	3,5/0,752	4,2
Poland	69/36	-33	3,5/0,850	3,1
Sri Lanka	70/84	+14	3,5/0,740	
China	71/83	+12	3,4/0,745	
Saudi Arabia	72/70	-2	3,4/0,768	
Syrian Arab Republic	73/92	+19	3,4/0,710	
Belarus	74/58	-16	3,3/0,790	
Gabon	75/106	+31	3,3/0,648	
Jamaica	76/72	-4	3,3/0,764	
Benin	77/130	+53	3,2/0,421	
Egypt	78/104	+26	3,2/0,653	
Mali	79/140	+61	3,2/0,326	
Morocco	80/107	+27	3,2/0,620	
Turkey	81/78	-3	3,2/0,751	3,1
Armenia	82/74	-8	3,1/0,754	
Bosnia and Herzegovina	83/61	-22	3,1/0,781	2,3
Madagascar	84/124	+40	3,1/0,469	
Mongolia	85/102	+17	3,0/0,668	
Senegal	86/129	+43	3,0/0,437	
Dominican Republic	87/86	-1	2,9/0,738	
Iran	88/89	+1	2,9/0,732	
Romania	89/64	-25	2,9/0,778	2,4
Gambia	90/127	+37	2,8/0,452	
India	91/109	+18	2,8/0,595	1,9
Malawi	92/134	+42	2,8/0,388	
Mozambique	93/139	+46	2,8/0,354	
Nepal	94/116	+22	2,8/0,504	
Russia	95/53	-42	2,8/0,795	3,4
Tanzania, U. Rep of	96/131	+35	2,8/0,407	
Algeria	97/94	-3	2,7/0,704	
Lebanon	98/73	-25	2,7/0,758	
Macedonia	99/56	-43	2,7/0,793	2,7
Nicaragua	100/103	+3	2,7/0,667	
Serbia and Montenegro	101/-	-	2,7/-	
Eritrea	102/128	+26	2,6/0,439	
Papua New Guinea	103/113	+10	2,6/0,542	
Philippines	104/75	-29	2,6/0,753	3,4

Stát	CPI/HDI pořadí 2004	Rozdíl v pořadí (HDI-CPI)	CPI/HDI data 2004	GCB 2004 Data korupce v armádním sektoru
Uganda	105/120	+15	2,6/0,493	
Viet Nam	106/97	-9	2,6/0,691	
Zambia	107/133	+26	2,6/0,389	
Albania	108/60	+48	2,5/0,781	2,0
Argentina	109/33	-76	2,5/0,853	3,4
Libyan Arab Jamahiriya	110/54	-56	2,5/0,794	
Palestinian Authority	111/90	-21	2,5/0,726	
Ecuador	112/88	-24	2,4/0,735	3,6
Yemen	113/123	+10	2,4/0,482	
Congo	114/119	+5	2,3/0,494	
Ethiopia	115/138	+23	2,3/0,359	
Honduras	116/100	-16	2,3/0,672	
Moldova	117/98	-19	2,3/0,681	2,9
Sierra Leone	118/142	+24	2,3/0,273	
Uzbekistan	119/93	-26	2,3/0,709	
Venezuela	120/63	-57	2,3/0,778	3,6
Zimbabwe	121/121	0	2,3/0,491	
Bolivia	122/99	-23	2,2/0,681	3,6
Guatemala	123/105	-18	2,2/0,649	3,8
Kazakhstan	124/71	-53	2,2/0,766	
Kyrgyzstan	125/95	-30	2,2/0,701	
Niger	126/140	+14	2,2/0,292	
Sudan	127/115	-12	2,2/0,505	
Ukraine	128/65	-63	2,2/0,777	3,1
Cameroon	129/117	-12	2,1/0,501	3,5
Iraq	130/-	-	2,1/	
Kenya	131/122	-9	2,1/0,488	3,0
Pakistan	132/118	-14	2,1/0,497	3,3
Angola	133/135	+2	2,0/0,381	
Congo, Dem. Rep.	134/137	+3	2,0/0,365	
Côte d'Ivoire	135/132	-3	2,0/0,399	
Georgia	136/85	-51	2,0/0,739	2,9
Indonesia	137/96	-41	2,0/0,692	3,3
Tajikistan	138/101	-37	2,0/0,671	
Turkmenistan	139/77	-62	2,0/0,752	
Azerbaijan	140/81	-59	1,9/0,746	
Paraguay	141/79	-62	1,9/0,751	
Chad	142/137	-5	1,7/0,379	
Myanmar	143/112	-31	1,7/0,551	
Nigeria	144/125	-19	1,6/0,466	3,9
Bangladesh	145/114	-31	1,5/0,509	
Haiti	146/126	-20	1,5/0,463	

Pozn.: V určitých státech nejsou všechna data dostupná

Grafické znázornění srovnání CPI a HDI dat je znázorněno v grafu 1. Pro účely tohoto grafu jsou data CPI odečtena od čísla 10, aby nedocházelo k chybným interpretacím.

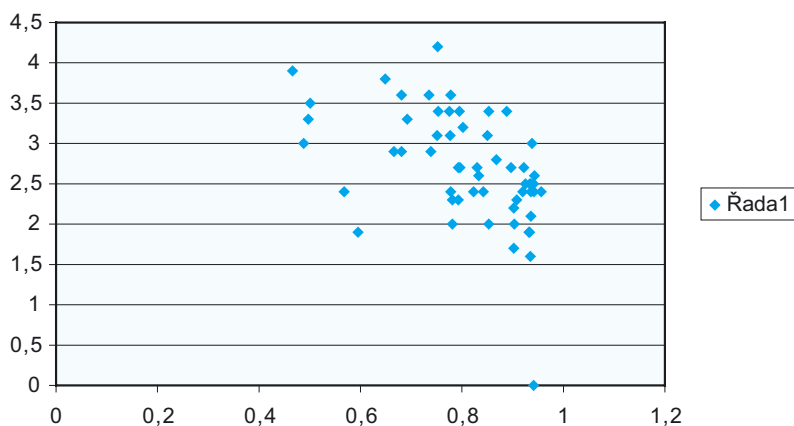


Graf 1

Z grafu lze vyčíst, že čím vyšší míra korupce, tím nižší úroveň lidského vývoje. CPI a HDI data se dle názorů tvůrců těchto indexů nemění z roku na rok, ale pokud ano tak v průběhu několika let.

3. Korupční situace armád jednotlivých států

Korupční situace armád jednotlivých států je definována vztahem dat GCB a HDI. Data vycházející z GCB 2004 pro armádní korupci jsou obsažena v tab. 1. Grafické srovnání těchto dat je znázorněno v grafu 2.



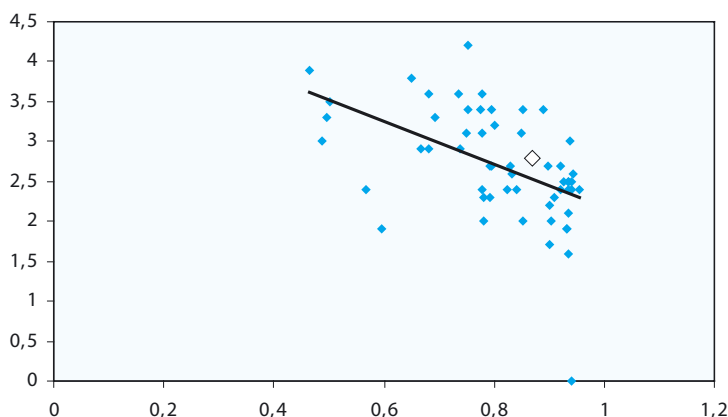
Graf 2

Z grafu nelze vyčíst, že čím vyšší míra armádní korupce, tím nižší úroveň lidského vývoje. Armádní korupce je podstatně ovlivňována jinými faktory, než je úroveň lidského vývoje v daném státě.

Nelze říci, že data o míře armádní korupce jsou neměnná v relativně krátkém časovém období na rozdíl od dat CPI, protože GCB data jsou zaznamenána teprve druhým rokem, a tak nelze říci, zda-li lze změnit míru armádní korupce v relativně krátkém časovém období.

4. Korupční situace Armády České republiky

V následujícím grafu bude zobrazena lineární spojnice trendu a bílé bod symbolizující Českou republiku.



Graf 3

Korupční situace v Armádě České republiky se téměř neodchyluje od lineární spojnice trendu. Ve srovnání s ostatními státy zahrnutými v GCB 2004 lze konstatovat, že korupční situace v Armádě České republiky je zcela v pořádku a odpovídá světovému standardu.

5. Závěr

Korupční situace jednotlivých států je definována vztahem CPI a HDI dat. Čím vyšší je úroveň lidského vývoje v daném státě, tím nižší je míra korupce. CPI a HDI data se dle tvůrců těchto indexů nemění z roku na rok, ale pokud ano, tak v průběhu několika let.

Toto neplatí pro korupční situaci armád jednotlivých států, která je definována vztahem GCB a HDI dat. Armádní korupce je podstatně ovlivňována jinými faktory než je úroveň lidského vývoje v daném státě.

Zde ale nelze říci, že data o míře armádní korupce jsou neměnná v relativně krátkém časovém období na rozdíl od dat CPI, protože GCB data jsou zaznamenána teprve druhým rokem.

Ve srovnání s ostatními státy zahrnutými v GCB 2004 lze konstatovat, že korupční situace v Armádě České republiky je zcela v pořádku a odpovídá světovému standardu.

Poznámky a odkazy:

- [1] www.transparency.org
- [2] www.undp.org
- [3] www.worldbank.org.